

دومین همایش ملی افق های نوین در توانمندسازی و توسعه پایدار

معماری عمران گردشگری و محیط زیست شهری و روستایی

۳۱ اردیبهشت ۱۳۹۴

بررسی تهدیدها و آسیب‌های بیرونی شرکت های خدمات مشاوره ای، فنی و مهندسی کشاورزی (مطالعه موردی در شهرستان های همدان و ملایر)

علیرضا زنگنه*^۱، کریم نادری مهدی^۲، مهرداد پویا^۳

^۱ کارشناسی ارشد توسعه روستایی دانشگاه بوعلی سینا همدان پست الکترونیکی: zangene.alireza@gmail.com

^۲ استادیار توسعه کشاورزی و عضو هیات علمی دانشگاه بوعلی سینا همدان پست الکترونیکی: knadery@yahoo.com

^۳ دانشجوی دکتری و مربی توسعه کشاورزی دانشگاه بوعلی سینا همدان پست الکترونیکی: mehrdadpouya@yahoo.com

چکیده

شرکتهای خدمات مشاوره ای، فنی و مهندسی کشاورزی نقش مهمی را در بخش کشاورزی ایفا می کنند. در راستای وجود این اهمیت و کارکرد این شرکت ها، این تحقیق به دنبال بررسی تهدیدها و آسیب های بیرونی شرکت های خدمات مشاوره ای فنی و مهندسی کشاورزی برآمده است. این تحقیق بر اساس هدف کاربردی، بر اساس نحوه گردآوری داده ها پیمایشی و بر اساس زمان گردآوری داده ها از نوع مقطعی است. جامعه آماری این تحقیق مشتمل بر کارشناسان شرکتهای خدمات مشاوره ای، فنی و مهندسی کشاورزی شهرستان های همدان و ملایر و کارشناسان درگیر با این شرکت ها در مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان و مراکز خدمات کشاورزی می باشند، که تعداد شرکت های استان همدان ۵۲ شرکت، شهرستان همدان ۸ شرکت و شهرستان ملایر ۹ شرکت می باشد که در مجموع ۱۰۲ نفر کارشناسان مرتبط این دو شهرستان هستند که بصورت تمام شماری مورد مطالعه قرار گرفت. ابزار گردآوری این تحقیق پرسشنامه محقق ساخته بود که براساس نظر اساتید و کارشناسان روا گردید و با استفاده از آلفای کرونباخ پایایی آن اثبات گردید. داده های جمع آوری شده توسط نرم افزار آماری SPSS مورد تحلیل قرار گرفت. در تحلیل داده از روش های مختلفی آماری به ویژه تحلیل عاملی استفاده شده است. نتایج تحقیق نشان داد، آسیب های بیرونی در هفت عامل قابل شناسایی و تلخیص شد که مشتمل بر عوامل سیاست گذاری، هماهنگی اطلاعاتی، فقدان حمایت های مالی، آسیب مربوط به مخاطبین، وابستگی ساختاری، ارتباطات و ضعف مالی مخاطبان شناسایی شد که این عوامل به ترتیب بیش از ۶۰ درصد واریانس کل را تبیین گردید.

دومین همایش ملی افق های نوین در توانمندسازی و توسعه پایدار معماری عمران گردشگری و محیط زیست شهری و روستایی

۳۱ اردیبهشت ۱۳۹۴

واژگان کلیدی: تهدید ها و آسیب ها، شرکت های مشاوره ای، فنی و مهندسی، کشاورزی، شرکت های ترویج خصوصی

مقدمه

بخش کشاورزی در کشورهای مختلف به ویژه کشورهای در حال توسعه طی سالهای اخیر با مشکلات و چالش های متعددی هم چون افزایش جمعیت و فشار فزاینده جهت تولید غذای کافی برای آنان، و دسترسی نداشتن کشاورزان به دانش و فناوری نوین، کارایی پایین سازمانها و نهادهای دولتی همچون ترویج کشاورزی در انتقال دانش و اطلاعات جدید به کشاورزان و غیره مواجه بوده است (رضایی، ۱۳۸۸).

امروزه نگرش به وظایف، اختیارات و مسؤلیت های دولت ها و حدود دخالت آنها در امور مختلف در محافل علمی دنیا دستخوش تغییرات سریعی گشته که آخرین جهت گیری آن در راستای کاهش نقش و حضور مستقیم دولت در امور اجرایی و جلوگیری از دخالت آن در زمینه های اقتصادی است؛ که از آن با نام خصوصی سازی یاد می شود. اما مهم ترین اقدام صورت گرفته در ایران به منظور خصوصی سازی، ابلاغیه ی مقام معظم رهبری در مورد سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی می باشد. فرمان رهبری مبنی بر واگذاری سهام از طریق بورس در رونق و اعتبار بازار سرمایه، بسیار موثر است. ۸۰ درصد شرکت های دولتی به استثناء چند شرکت به بخش خصوصی واگذار خواهد شد (آروین، ۱۳۸۵). خصوصی سازی در ایران برای اولین بار در سال ۱۳۶۲ مطرح و با برنامه اول در سال ۱۳۶۸ دنبال شد. از آنروکه درآمد های حاصل از فروش نفت و گاز نیاز به تخصیص و خرج کردن دارد که دائما در اختیار دولت بوده است بنابراین برای کاستن از رشد دولت در اقتصاد، خصوصی سازی در ایران مطرح شد (رسولی، ۱۳۸۵).

در چهارچوب سیاستی های تمرکز زدایی و خصوصی سازی در بخش کشاورزی، یکی از مهم ترین برنامه هایی که در کشورهای مختلف کاهش تصدی گری دولت و واگذاری امور به بخش خصوصی و راه اندازی بنگاه های تجاری کشاورزی می باشد که در ایران نیز تشکیل این بنگاه ها در قالب شبکه خصوصی خدمات مشاوره ای، فنی و مهندسی کشاورزی به طور جدی از نیمه دوم دهه ۱۳۸۰ با حمایت وزارت جهاد کشاورزی شروع شد (رسولی، ۱۳۸۵). به لحاظ ماهیت ساختاری و کارکردی تا حدود زیادی میتوان این شبکه ها را برآمده از سیستم ترویج قراردادی در نظر گرفت که در بیشتر کشورهای در حال توسعه قدمت آن به صورت رسمی در سطح ملی به دهه ی ۱۵۵۰ باز میگردد. در واقع، شبکه ی خدمات مشاوره ای، فنی و مهندسی کشاورزی، شکل تکامل یافته ی خدمات ترویجی و در برگیرنده ی سازمان هایی است که از طریق ارائه ی دانش و اطلاعات لازم و بهبود مهارت ها و انتقال فناوری های مناسب زمینه های پوشش و حمایت از کشاورزان و در نتیجه بهبود وضعیت معیشت و رفاه آن ها را فراهم میسازند (Ebrahimi, 2006; Hashemi and Hedjazi, 2011).

به هر حال آسیب شناسی شرکت های خدمات مشاوره ای، فنی و مهندسی به منظور بهبود سطح کیفیت خدمات و جلب رضایت و استقبال روستائیان و ارتباط موثرتر با سازمان های دولتی باید بطور جدی مورد توجه قرار گیرد و موانع و مشکلات متعدد در ابعاد مختلف مدیریتی، ساختاری، آموزشی، اقتصادی، قانونی که شرکت ها با آن مواجه هستند مورد بررسی قرار گیرد. با شناسایی آسیب ها می توان از رکود و ایستایی و به خطر افتادن پایداری شرکت ها جلوگیری کرد و به هر حال اولین گام برای